

REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Številka: U-I-341/98

Datum: 14.10.1998

Odklonilno ločeno mnenje sodnika dr. Udeta, ki se mu pridružuje sodnica dr. Wedam-Lukič

1. Glasoval sem proti drugi in tretji točki izreka večinske odločbe, s katerima so bili razveljavljeni Odlok o določitvi volilnih enot za volitve članov občinskega sveta in župana Občine Horjul, odložene volitve članov občinskega sveta in župana v občinah Horjul in Dobrova - Polhov Gradec, dokler ne bo državni zbor določil števila članov občinskega sveta novoustanovljene občine Horjul in s tem podaljšal mandat organom sedanje Občine Dobrova - Horjul - Polhov Gradec. Mnenja sem namreč, da je odložitev volitev v občinska sveta novih občin in podaljšanje mandata sedanje skupne občine v ustavno-pravnem pogledu hujša posledica kot pa izvedba volitev po odloku o določitvi volilnih enot, ki ni v celoti v skladu z Zakonom o lokalnih volitvah, zlasti z določbo prvega odstavka 116. člena tega zakona, ki pravi, da se število članov prvega občinskega sveta določi v Zakonu o ustanovitvi občin. Glasoval pa sem za prvo točko izreka, s katerim je Ustavno sodišče razveljavilo določbo 45. točke 2. člena Zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij, ki je za novo občino Horjul v nasprotju s kriteriji, ki jih je sam predpisal v drugem odstavku 116. člena Zakona o lokalnih volitvah.

2. Po razveljavitvi določbe 45. točke 2. člena ZUODNO navedeni odlok ni več v neskladju z ZUODNO. Še vedno pa je v neskladju s prvim odstavkom 116. člena ZLV, ki kot rečeno pravi, da se število članov prvega občinskega sveta določi v Zakonu o ustanovitvi občin, ne pa v odloku občine. Vendar je to neskladje manjšega pomena, saj je določba prvega odstavka 116. člena ZLV pravzaprav metodološka pravna norma, ki za primer, ko organi nove občine še niso mogli določiti števila članov občinskega sveta, predpisuje, da "prvo" določitev, ki je za izvedbo volitev nujno potrebna, opravi zakonodajalec sam. V tem konkretnem primeru je to opravil občinski svet "skupne občine" in to celo v skladu s kriteriji, ki jih je zakonodajalec predpisal v drugem odstavku 116. člena ZLV. Sama določitev števila članov občinskega sveta v novi občini s strani organa lokalne skupnosti, ne pa s strani zakonodajalca, torej po svoji teži ne predstavlja pomembnejše kršitve zakona. Po volitvah in oblikovanju organov lokalne skupnosti bi si namreč lokalna skupnost lahko sama predpisala število članov občinskega sveta.

3. Zaradi tega je treba primerjati to protiustavnost, do katere je prišlo zaradi nespoštovanja določbe o pristojnosti metodološke narave s protiustavnostjo, do katere pride zaradi preložitve volitev in podaljšanja mandata dosedanjim organom ne le v novi občini Horjul, temveč tudi v novi občini Dobrova - Polhov Gradec, glede katere zakonodajalec pri določanju števila članov občinskega sveta ni zagrešil nobene napake. Mnenja sem, da je preložitev volitev in podaljšanje mandata z vidika zagotavljanja ustavnosti hujša posledica kot pa izvedba volitev po nezakonitem odloku.

4. Periodičnost volitev je brez dvoma sestavni del volilne pravice iz 43. člena Ustave. Za državni zbor je periodičnost volitev kot element volilne pravice določila že sama Ustava v prvem odstavku 81. člena. Po določbi drugega odstavka 81. člena se državnemu zboru podaljša mandatna doba le med vojno ali v času trajanja izrednega stanja, izredne volitve pa se lahko razpišejo predvsem tedaj, kadar ni izvoljen predsednik vlade (členi 111, 117, 118 in 119 v zvezi s členom 109 Ustave).

Izredne volitve v občinski svet pa se po ZLV (določba tretjega odstavka 24. člena) razpišejo, če se pred potekom štiriletne mandatne dobe razpusti občinski svet. Izredne volitve pred potekom mandatne dobe v drugih primerih niso predvidene.

Ker je volilna pravica tudi individualna pravica državljanov in ker je periodičnost volitev element te volilne pravice, bi moral po mojem mnenju obstojati tehtnejši razlog za podaljšanje mandata in preložitev volitev kot pa je protizakonitost (in s tem po določbi prvega odstavka 153. člena Ustave tudi protiustavnost) neke metodološke norme predpisa lokalne samouprave.

5. Sicer pa je že iz same obrazložitve razvidno, da je večina z odločitvijo v tej zadevi (glej zlasti tč. 17 in 18 obrazložitve) skušala okrepiti svojo odločitev v primeru Mestne občine Koper (zadeva U-I-301/98), ko svoje odločitve o preložitvi volitev in podaljšanju mandatov sploh ni obrazložila. Pri tem pa je večina prezrla, da je bila v primeru nove občine Horjul s sprejemom odloka o določitvi volilnih enot za volitve članov občinskega sveta in župana Občine Horjul zagrešena razmeroma "majhna" kršitev. Res pa je, da bo tudi kršitev volilne pravice, do katere je prišlo z večinsko odločbo, lahko zakonodajalec s svojo odločitvijo hitro odpravil.

dr. Lojze Ude

dr. Dragica Wedam-Lukić